

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 437/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Faludim, 9. mája 20, Vidiná, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37P/139/2021-153 z 28. januára 2022 a uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15CoP/19/2022-224 z 18. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu bola 13. júla 2022 doručená ústavná sťažnosť, ktorou sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecných súdov uvedenými záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenia zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Žiada priznanie finančného zadosťučinenia 1 000 eur a náhrady trov konania. Ústavnú sťažnosť sťažovateľ doplnil podaním doručeným ústavnému súdu 15. júla 2022.

II.

Skutkové východiská

2. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) na návrh matky z 23. novembra 2021 napadnutým uznesením rozhodol o nariadení návratu maloletej do [REDAKOVANÉ] ako krajiny jej obvyklého pobytu, nariadil sťažovateľovi navrátiť maloletú do [REDAKOVANÉ] do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Rozhodol tiež, že matka je oprávnená v prípade nesplnenia povinnosti sťažovateľa prevziať maloletú po uplynutí stanovenej lehoty na účel jej návratu do [REDAKOVANÉ]. Vo zvyšnej časti návrh matky zamietol. Skutkovo ustálil, že maloletá sa narodila [REDAKOVANÉ], kde následne po narodení žila spoločne s rodičmi. Vzhľadom na útlý vek maloletej, ako i opatrenia súvisiace s pandemiou COVID-19 maloletá nenavštevovala v [REDAKOVANÉ]

žiadne predškolské zariadenie ani iné voľnočasové aktivity. Maloletá podľa zhodného vyjadrenia rodičov mala v [REDACTED] zabezpečeného pediatra, spoločne s rodičmi tam navštívila aj zubára. Medzi rodičmi neboli sporné ani skutočnosti týkajúce sa udržiavania sociálnych i rodinných väzieb, keďže domácnosť rodičov v [REDACTED], teda i maloletú, navštevovala i ďalšia staršia dcéra otca. Maloletá má občianstvo [REDACTED] po rodičoch. Hoci má trvalý pobyt po matke v [REDACTED] ten má len evidenčný charakter, neodzrkadľuje ani nepodporuje význam obvyklého pobytu dieťaťa. V [REDACTED] rodičia zabezpečovali starostlivosť o maloletú spoločne, neprebiehala tam žiadne konanie týkajúce sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností. Rodičia maloletej dlhodobo žili a pracovali v [REDACTED] už pred jej narodením. Maloletá bola napojená na sociálny a zdravotný systém v [REDACTED] [REDACTED] s prihliadnutím aj na výkon zamestnania matky v [REDACTED]. Maloletá navštevovala v sprievode rodičov aj [REDACTED], pretože väčšia časť rodiny sa nachádza na [REDACTED], avšak po takýchto návštevách [REDACTED] sa následne rodičia vždy spolu s maloletou vrátili do [REDACTED], a to až do mája 2021. Maloletá je vo veku [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], pričom skutočnosť, že pred podaním návrhu sa nachádzala na území [REDACTED], na základe vzájomnej dohody rodičov obdobie zhruba 5 mesiacov, nezakladá, že maloletá na území [REDACTED] nadobudla obvyklý pobyt. Okresný súd tak dospel k záveru, že obvyklým pobytom maloletej je [REDACTED].

3. Okresný súd tiež konštatoval, že rodičia maloletej vykonávali rodičovské práva spoločne bez ohľadu na to, že neboli manželmi. Výkon ich rodičovských práv a povinností nebol upravený súdnym rozhodnutím, teda obidvaja rodičia mali oprávnenie rozhodovať o podstatnej veci maloletej. Napriek námietkam zo strany sťažovateľa, v ktorých spochybňoval starostlivosť matky o maloletú, považoval okresný súd za preukázané, že matka svoje rodičovské práva riadne vykonávala. Po narodení maloletej bola s maloletou na rodičovskej dovolenke, čo potvrdili obaja rodičia, pričom skutočnosť, že následne (august 2020) sa rola rodičov vymenila, osobnú starostlivosť o maloletú prevzal sťažovateľ, matka nastúpila do zamestnania, keď jej starostlivosť o maloletú spočívala v zabezpečovaní finančných prostriedkov na zabezpečovanie rodiny a domácnosti, nediskvalifikuje matku z výkonu jej rodičovských práv. Pokiaľ sa aj maloletá nachádzala so sťažovateľom na území [REDACTED], matka sa o maloletú zaujímala, sťažovateľ umožňoval kontakt matky s maloletou aj na dlhšie obdobie.

4. Ďalej považoval okresný súd za preukázané, že rodičia na základe spoločnej dohody vycestovali 10. mája 2021 na [REDACTED], následne po uplynutí 2 týždňov sa matka z dôvodu plnenia si pracovných povinností vrátila do [REDACTED], pričom sťažovateľ s maloletou zostal na [REDACTED]. Maloletá v tom čase mala zhruba [REDACTED] a odvtedy sa nachádza na území [REDACTED]. Z vykonaného dokazovania však neboli preukázané vyjadrenia sťažovateľa, že išlo o trvalé vyst'ahovanie rodičov na [REDACTED] aj spoločne s maloletou, čo potvrdil aj sám sťažovateľ, ktorý na pojednávaní uviedol, že matka už nesúhlasila s ďalším pobytom maloletej na [REDACTED] po ich vzájomnej hádke na konci septembra 2021. Sťažovateľ rovnako potvrdil, že sa s matkou vzhľadom na jej naliehanie dohodli na spoločnom návrate do [REDACTED] [REDACTED] okolo 17. októbra 2021 (po oslave narodením jeho matky). Predĺženie pobytu maloletej na území [REDACTED] aj po 17. októbri 2021 vyplynulo z objektívnych dôvodov, z choroby maloletej a potreby jej doliečenia, teda je prirodzené, že matka vzhľadom na vtedajší zdravotný stav maloletej netrvala na okamžitom návrate maloletej do [REDACTED] [REDACTED]. Sťažovateľovi

teda už v tom čase boli známe postoje matky k pobytu maloletej na [REDACTED]. Napriek tomu pri príchode matky na [REDACTED] 6. novembra 2021 neumožnil matke kontakt s maloletou, keďže aj z matkou predloženej komunikácie vyplynulo, že sťažovateľ nemal záujem o návrat do [REDACTED]. Okresný súd dospel k názoru, že matka nesúhlasila s pobytom a usadením sa maloletej v [REDACTED] ani sa nezmierila s jej presťahovaním na [REDACTED], čo vyplýva aj z ďalších následných krokov matky.

5. Okresný súd nezistil výnimky z povinnosti nariadiť návrat vyplývajúce z čl. 13 Haagskeho dohovoru v spojení s čl. 11 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „nariadenie Brusel IIa“).

6. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu odvolanie. Argumentoval, že maloletá má obvyklý pobyt na [REDACTED] a dôvodmi, ktoré ho viedli k uvedenému záveru (zmena starostlivosti o maloletú od 15. augusta 2020, keď matka začala pracovať, vycestovanie na [REDACTED] v máji 2021, pričom naspäť do [REDACTED] sa matka vrátila sama, pracovné vyťaženie matky), sa podľa jeho názoru okresný súd nezaoberal. Podľa sťažovateľa nemožno súhlasiť s názorom okresného súdu, podľa ktorého v konaní nebolo preukázané, že sa rodičia s maloletou vystažovali na [REDACTED] natrvalo. Matka sa niekoľkokrát vyjadrila, že vycestovali na [REDACTED] na dovolenku, avšak ani raz dovolenku, resp. jej dočasnosť nešpecifikovala, a to aj napriek kladeným otázkam. Nie je pravda, že sa rodičia dohodli na spoločnom návrate do [REDACTED] 17. októbra 2021. Z WhatsApp písomnej komunikácie vyplýva, že sa dohodli na pokuse veci urovnať a dohodnúť, ako ďalej. Sťažovateľ nikdy nesúhlasil s návratom maloletej do [REDACTED]. Taktiež dôvodil, že matka v konaní nepreukázala, že v čase neoprávneného zadržania fyzicky vykonávala opatrovnícke právo v zmysle Haagskeho dohovoru, ako aj čl. 2 nariadenia Brusel IIa. Zdôrazňoval, že maloletá aktuálne nemá s matkou takmer žiaden vzťah a je silne naviazaná na osobu sťažovateľa, ktorý sa o maloletú bezvýhradne stará. Nesúhlasil ani so záverom okresného súdu, podľa ktorého skutočnosť, že matka nechce zdieľať so sťažovateľom spoločný byt, nie je dôvodom na nenávratenie maloletej, pretože je v možnostiach sťažovateľa zabezpečiť si vlastné bývanie v [REDACTED].

7. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu v napadnutých výrokoch. Po chronologickej rekapitulácii vývoja vzťahu sťažovateľa, matky i maloletej k územiu [REDACTED] konštatoval, že obvyklý pobyt maloletej je na území [REDACTED]. Poukazujúc na sťažovateľovu argumentáciu v inom konaní (o sťažovateľovom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia), vyhodnotil, že nebolo vôbec preukázané, že sťažovateľ zostane na [REDACTED] s maloletou navždy. Matka opatrovnícke právo nestratila. Argument sťažovateľa, že fakticky sa o dieťa matka nestarala, je absurdný, pretože dané právo upravuje práva rodiča ako také, nie fyzický kontakt s maloletou. Skutočnosť, že matka chodila do práce a podľa sťažovateľa sa nedostatočne starala o maloletú, neznamená, že stratila opatrovnícke právo. Matka zabezpečovala finančne nielen maloletú, ale aj sťažovateľa, ktorý nemal preukázateľne žiadny príjem. Je logické, že sťažovateľ na rodičovskej dovolenke trávil osobne s maloletou dlhší čas.

III. Argumentácia sťažovateľa

8. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ kritizuje krajský súd, ktorý aj napriek podrobnej analýze a vzneseným námietkam uvádzaným v odvolaní uznesenie prvostupňového súdu potvrdil ako vecne správne a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napádaného rozhodnutia s poukazom na ustanovenie § 387 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Krajský súd sa však v odôvodnení namiesto racionálneho vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami a námietkami uvádzanými sťažovateľom v podanom odvolaní obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napádaného rozhodnutia s poukazom na ustanovenie § 387 CSP. Konkrétne sa ani okresný súd, ani krajský súd vo svojich rozhodnutiach nevysporiadali s námietkou sťažovateľa, že matka verbálne, ako aj konkludentne súhlasila s vycestovaním na [REDAKOVANÉ] verbálne, ako aj konkludentne súhlasila so zotrvaním maloletej na adrese [REDAKOVANÉ], po dobu viac ako 8 mesiacov a táto skutočnosť je rozhodujúca pre založenie obvyklého pobytu maloletej na [REDAKOVANÉ]

IV. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K uzneseniu okresného súdu:

9. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

10. Ako vyplýva z ústavnej sťažnosti, sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu podal odvolanie, o ktorom následne meritórne rozhodol krajský súd, preto právomoc krajského súdu na preskúmanie uznesenia okresného súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namietal porušenie svojich označených práv uznesením okresného súdu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

IV.2. K uzneseniu krajského súdu:

11. Ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom i dôvodmi návrhu na začatie konania, preto sa namietaným porušením sťažovateľom označených práv uznesením krajského súdu môže zaoberať len v medziach dôvodov prednesených v ústavnej sťažnosti.

12. Dôvodom ústavnej sťažnosti je nedostatočné odôvodnenie uznesenia krajského súdu, ktorý podľa sťažovateľa nereagoval na jeho odvolaciu námietku, podľa ktorej matka súhlasila s vycestovaním maloletej na [REDAKOVANÉ] ako aj s jej zotrvaním na [REDAKOVANÉ], v dôsledku čoho sa miestom obvyklého pobytu maloletej malo stať územie [REDAKOVANÉ] Záver o [REDAKOVANÉ] ako mieste

obvyklého pobytu by nadväzne vylučoval hmotnoprávnu kvalifikáciu sťažovateľovho konania ako medzinárodného únosu odôvodňujúceho nariadenie návratu.

13. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv účastníka konania nadobudla intenzitu porušenia jeho práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti účastníka konania, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti účastníkov konania, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegationis iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti; uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo/155/2017 z 25. októbra 2017).

14. Porušenia práva na spravodlivý súdny proces, od ktorého sa odvíja prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, sa teda súd môže dopustiť aj tým spôsobom, že poruší právo účastníka konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Napadnuté uznesenie krajského súdu je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej a pokiaľ je dôvodom ústavnej sťažnosti jeho nenáležité odôvodnenie, je zrejmé, že sťažovateľ sa mohol ochrany svojich práv domáhať prostredníctvom dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdil, tým menej preukazoval, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal, preto je v tejto časti ústavná sťažnosť neprípustná podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2022

Peter Straka
predseda senátu